

СИЛЛАБУС
2024-2025 оқу жылының күзгі семестрі
«8D02211 – Этнология и антропология» оқу бағдарламасы бойынша

Пәннің ID және атауы	Білім алушының өзіндік жұмысын (БӨЖ)	Кредиттер саны			Кредиттердің жалпы саны	Оқытушының жетекшілігімен білім алушының өзіндік жұмысы (ОБӨЖ)
		Дәрістер (Д)	Семинар сабақтар (СС)	Зерт. сабақтар (ЗС)		
76599 Этнологияның деректік және тарихнамалық мәселелері	4	15	30		5	4

ПӘН ТУРАЛЫ АКАДЕМИЯЛЫҚ АҚПАРАТ

Циклы, компоненті	Дәріс түрлері	Семинар сабақтарының түрлері	Қорытынды бақылаудың түрі мен платформасы	Циклы, компоненті
Оффлайн	БП. Жоғары оқу компоненті	Проблемалық, аналиткалық, интерактивті	Пікірталас, сұрақтарға жауап беру, жобалар дайындау, эссе жазу.	Оффлайн-жазбаша
Дәріскер - (лер)	т.ғ.д, профессор Қалыш Аманжол Боранбайұлы			
e-mail:	kalyshamanzhol@gmail.com			
Телефоны:	+7727-3773330 (12-85); 8-702-379-9533			

ПӘННІҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ ПРЕЗЕНТАЦИЯСЫ

ОН когнитивтік (1-2), функционалдық (2-3), жүйелілік (1-2), барлығы 4-5 құзыреттіліктер негізінде құралады. Докторант деңгейіндегі ОН оқу-жобалық зерттеулер негізінде қалыптасатын білім алушылардың академиялық дағдыларын көрсетуі керек.

Пәннің мақсаты –	Оқытудан күтілетін нәтижелер (ОН)*	ОН қол жеткізу индикаторлары (ЖИ)
<p>әлемдік және отандық этнология ғылымының қазіргі жетістіктері негізінде деректанулық және тарихнамалық мәселелерін зерттеу. Пәнді меңгеру нәтижесінде докторанттардың этнология ғылымының деректанулық және тарихнамалық аспектілердегі қазіргі негізгі бағыттарын талдап және синтездей білу қабілетін жан жақты қалыптастыру. Курста этнология ғылымындағы деректану мен тарихнаманың теориялық және әдіснамалық мәселелерінің негізгі бағыттары қарастырылады.</p>	<p>1. Этнология ғылымының дамуының әртүрлі кезеңдеріндегі деректанулық және тарихнамалық меліметтердің қажеттілігін бағалау</p>	<p>1.1 – колда бар дереккөздер мен тарихнаманы талдауды ескере отырып, ғылыми жетекшілікпен қажетті зерттеулерді жүргізу. 1.2 - қойылған мәселені зерттеу және талдау кезінде қажетті және орынды әдісті қолдану керектігін анықтау.</p>
	<p>2. Аталмыш оқу пәнін зерттеу және талдау кезінде жетекші тарихшылардың, этнологтардың және социологтардың сәйкес әдістерін қолдану және түсіндіру</p>	<p>2.1 - практикалық міндеттерді және теориялық мәселелерді шешу кезінде ғылыми зерттеулердің оңтайлы бағыттарын анықтау. 2.2 - зерттелетін мәселенің қазіргі бағыттарын талдау.</p>
	<p>3. Тарихи-этнологиялық зерттеулер аясында деректану және тарихнамалық мәселелер бойынша алған білімдерін нақты және орынды қолдану</p>	<p>3.1 – оқытылатын пәндегі ең өзекті бағыттардың мазмұнын түсіндіру. 3.2 – мазмұнын талдап, түрлі тарихи-этнологиялық тақырыптарға салыстырмалы баға беру.</p>

	4. Зерттеу саласындағы әртүрлі концепцияларды нақты және объективтік түрде талдай, бағалай және салыстыра білу, этнологиялық зерттеу жүргізуде жаңа әдістерді қолданудың тиімділігін талдай білу.	4.1 – деректану мен тарихнаманың тоғысында өз зерттеулерді дұрыс жүргізу. 4.2 – өзіндік ғылыми зерттеулердегі мәліметтерді синтездеп, оны көпшілікке ұсыну.
	5. Деректанулық және тарихнамалық зерттеулерде әлеуметтік-гуманитарлық пәндердің дәлелденген әдіснамалық тәсілдерінің принциптерін орынды қолдану	5.1 – диссертациялар мен ғылыми мақалаларды дайындау және жазу барысында ғылыми зерттеу нәтижелерін синтездеу. 5.2 – тиісті зерттеулер жүргізуде ғылыми сарапшы ретінде әрекет қолдану.
Пререквизиттер	Отандық және әлемдік этнологияның негізгі бағыттары мен дамуы, Қазақстан Республикасындағы қазіргі этникалық, этномәдени, этнолингвистикалық және этноконфессиялық үдерістер.	
Постреквизиттер	Этнологияның өзекті мәселелері	
Оқу ресурстары	<p>Әдебиеттер: <i>Негізгі:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Алимбай Н, Муканов М., Аргынбаев Х. Традиционная культура жизнеобеспечения казахов. Очерки теории и истории. – Алматы, 1998. 2. Ахмедов Б.А. Историко-географическая литература Средней Азии XVI-XVIII вв. (Письменные памятники). – Ташкент, 1985. 3. Выдающиеся отечественные этнологи и антропологи XX века. – М., 2004. 4. Қалыш А.Б. Этнологияның іргелі мәселелері. Оқу құралы. – Алматы, 2013. 5. Масанов Э.А. Очерки истории этнографического изучения казахского народа в СССР. – Алма-Ата, 1966. 6. Смоленский Н.И. Теория и методология истории. Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – 2-е изд. – М.: Академия, 2008. – 272 с. 7. Шалғынбай Ж.Ж. Казахстан в зарубежных источниках и материалах. – Алматы: Кие, 2009. – 568 с. <p><i>Қосымша:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гаркавец А.Н. Великая степь в античных и византийских источниках. – Алматы, 2006. 2. Казахи. Историко-этнографическое исследование. – Алматы, 1995. 3. Кляшторный С.Г. Памятники древнетюркской письменности и этнокультурная история Центральной Азии. – СПб., 2006. 4. Кумеков Б.Е. Арабские источники по истории кыпчаков, куманов и кимеков VIII-XIII вв. – СПб., 1994. 5. Прошлое Казахстана в источниках и материалах. Сб.1 (V в. до н.э. – XVIII в. н.э.). – М.-Алма-Ата, 1935. 6. Материалы по истории казахских ханств XV-XVIII вв. (Извлечения из персидских и тюркских сочинений). – Алма-Ата, 1969. <p>Интернет-ресурстар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://elibrary.kaznu.kz/ru 2. cyberleninka.ru 3. https://ru.b-ok.asia/ 	
Пәннің академиялық саясаты	<p>Пәннің академиялық саясаты әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Академиялық саясатымен және академиялық адалдық Саясатымен айқындалады.</p> <p>Құжаттар Univer ИЖ басты бетінде қолжетімді.</p> <p>Ғылым мен білімнің интеграциясы. Студенттердің, магистранттардың және докторанттардың ғылыми-зерттеу жұмысы – бұл оқу үдерісінің тереңдетілуі. Ол тікелей кафедраларда, зертханаларда, университеттің ғылыми және жобалау бөлімшелерінде, студенттік ғылыми-техникалық бірлестіктерінде ұйымдастырылады. Білім берудің барлық деңгейлеріндегі білім алушылардың өзіндік жұмысы заманауи ғылыми-зерттеу және ақпараттық технологияларды қолдана отырып, жаңа білім алу негізінде зерттеу дағдылары мен құзыреттіліктерін дамытуға бағытталған. Зерттеу университетінің оқытушысы ғылыми-зерттеу қызметінің нәтижелерін дәрістер мен семинарлық (практикалық) сабақтар,</p>	

зертханалық сабақтар тақырыбында, силлабустарда көрініс табатын және оқу сабақтары мен тапсырмалар тақырыптарының өзектілігіне жауап беретін ОБӨЗ, БӨЗ тапсырмаларына біріктіреді.

Сабакка қатысуы. Әр тапсырманың мерзімі пән мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі.

Академиялық адалдық. Практикалық/зертханалық сабақтар, БӨЖ білім алушының дербестігін, сыни ойлауын, шығармашылығын дамытады. Плагиат, жалғандық, шпаргалка пайдалану, тапсырмаларды орындаудың барлық кезеңдерінде көшіруге жол берілмейді. Теориялық оқыту кезеңінде және емтихандарда академиялық адалдықты сақтау негізгі саясаттардан басқа «Қорытынды бақылауды жүргізу Ережелері», «Ағымдағы оқу жылының күзгі/көктемгі семестрінің қорытынды бақылауын жүргізуге арналған Нұсқаулықтары», «Білім алушылардың тестілік құжаттарының көшіріліп алынуын тексеру туралы Ережесі» тәрізді құжаттармен регламенттеледі.

Инклюзивті білім берудің негізгі принциптері. Университеттің білім беру ортасы гендерлік, нәсілдік/этникалық тегіне, діни сенімдеріне, әлеуметтік-экономикалық мәртебесіне, студенттің физикалық денсаулығына және т.б. карамастан, оқытушы тарапынан барлық білім алушыларға және білім алушылардың бір-біріне әрқашан қолдау мен тең қарым-қатынас болатын қауіпсіз орын ретінде ойластырылған. Барлық адамдар құрдастары мен курстастарының қолдауы мен достығына мұқтаж. Барлық студенттер үшін жетістікке жету, мүмкін емес нәрселерден гөрі не істей алатындығы болып табылады. Өртүрлілік өмірдің барлық жақтарын күшейтеді.

Барлық білім алушылар, әсіресе мүмкіндігі шектеулі жандар, телефон/e-mail оқытушының байланыстарын енгізіңіз немесе ZOOM бейне байланыс арқылы <https://us04web.zoom.us/j/76842750607?pwd=FgGUPhscCs7D3CzEj07WkZllaiPChI.1> кеңестік көмек ала алады.

МООС интеграциясы (massive openlline course). МООС-тың пәнге интеграциялануы жағдайында барлық білім алушылар МООС-қа тіркелуі қажет. МООС модульдерінің оғу мерзімі пәнді оқу кестесіне сәйкес қатаң сақталуы керек.

Назар салыңыз! Әр тапсырманың мерзімі пәннің мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген, сондай-ақ МООС-та көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі.

БІЛІМ БЕРУ, БІЛІМ АЛУ ЖӘНЕ БАҒАЛАНУ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Оқу жетістіктерін есептеудің баллдық-рейтингтік әріптік бағалау жүйесі				Бағалау әдістері	
Баға	Баллдардың сандық баламасы	% мәндегі баллдар	Дәстүрлі жүйедегі баға		
A	4,0	95-100	Өте жақсы	<p>Критериалды бағалау – айқын әзірленген критерийлер негізінде оқытудың нақты қол жеткізілген нәтижелерін оқытудан күтілетін нәтижелерімен ара салмақтық процесі. Формативті және жиынтық бағалауға негізделген.</p> <p>Формативті бағалау – күнделікті оқу қызметі барысында жүргізілетін бағалау түрі. Ағымдағы көрсеткіш болып табылады. Білім алушы мен оқытушы арасындағы жедел өзара байланысты қамтамасыз етеді. Білім алушының мүмкіндіктерін айқындауға, қиындықтарды анықтауға, ең жақсы нәтижелерге қол жеткізуге көмектесуге, оқытушының білім беру процесін уақтылы түзетуге мүмкіндік береді. Дәрістер, семинарлар, практикалық сабақтар (пікірталастар, викториналар, жарыссөздер, дөңгелек үстелдер, зертханалық жұмыстар және т.б.) кезінде тапсырмалардың орындалуы, аудиториядағы жұмыс белсенділігі бағаланады. Алынған білім мен құзыреттілік бағаланады.</p> <p>Жиынтық бағалау – пән бағдарламасына сәйкес бөлімді зерделеу аяқталғаннан кейін жүргізілетін бағалау түрі. БӨЖ орындаған кезде семестр ішінде 3-4 рет өткізіледі. Бұл оқытудан күтілетін нәтижелерін игеруді дескрипторлармен арақатынаста бағалау. Белгілі бір кезеңдегі пәнді меңгеру деңгейін анықтауға және тіркеуге мүмкіндік береді. Оқу нәтижелері бағаланады.</p>	
A-	3,67	90-94			
B+	3,33	85-89	Жақсы		
B	3,0	80-84			
B-	2,67	75-79			
C+	2,33	70-74			
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлық	<p>Формативті және жиынтық бағалау</p> <p>Работа на лекционных занятиях</p> <p>Работа на семинарских занятиях</p> <p>Самостоятельная</p>	<p>% мәндегі баллдар</p> <p>30</p> <p>30</p>

C-	1,67	60-64	Қанағаттанарлық-сыз	Экзамен	40
D+	1,33	55-59			
D	1,0	50-54		Итого	100
FX	0,5	25-49			
F	0	0-24			

Календарь (график) реализации содержания учебного курса

Неделя	Название темы	Кол-во часов	Макс-й балл
Модуль I. Этнологиядағы деректанулық мәселелер			
1	Д 1. Этнологияның теориялық және әдіснамалық мәселелері.	1	
	СС 1. Өртүрлі тарихи мектептердің деректану тәсілдерін салыстыруы.	2	8
2	Д 2. Ежелгі және антикалық дәуірдегі этнологияның деректанулық негізі.	1	
	СС 2. Этнологиялық зерттеулердің дерекнамалық негізін қалыптастыру принциптері.	2	10
3	Д 3. Орта ғасырлардағы тарихи-этнологиялық дереккөздер.	1	
	СС 3. Орта ғасырлардағы араб және парсы тарихи-этнологиялық дереккөздер.	2	10
	ДӨЖ 1. Этнологиядағы естелік/мемуарлық көздер (презентация/баяндама).		15
4	Д 4. Жаңа дәуірдегі ресейлік тарихи-этнологиялық еңбектер.	1	
	СС 4. Деректанудың этнологиялық ғылымындағы және тарихи танымдағы орны мен маңызы.	2	10
5	Д 5. Жаңа дәуірдегі бағыс-еуропалық тарихи-этнологиялық еңбектер.	1	
	СС 5. Далалық экспедиция материалдарын отандық этнологияда қолдану.	2	10
6	Д 6. Жаңа дәуірдегі шығыс тарихи-этнологиялық деректер.	1	
	СС 6. Этнологиядағы фольклорлық деректер	2	10
7	Д 7. XIX – XX ғғ. басындағы тарихи-этнологиялық деректер.	1	
	СС 7. Революцияға дейінгі мерзімді басылымдардағы қазақтардың этнографиясы.	2	10
	ДӨЖ 2. Қазақ халқының шежіресіндегі деректанулық мәселелер (презентация)		17
	Аралық бақылау 1.		100
Модуль I. Этнологиядағы тарихнамалық мәселелер			
8	Д 8. Шетел этнологиясындағы этнос және этникалық мәселенің тарихнамасы.	1	
	СС 8. Ресейлік этнологиядағы этнос және этникалық мәселелер.	2	10
9	Д 9. Қазақтардың этногенезі мен этникалық тарихы шетелелдік және отандық тарихнамадағы.		
	СС 9. Орталық Азия және Қазақстан республикаларындағы этноконфессиялық қатынастар саласындағы зерттеулер	2	10
	ДӨЖ 3. Ю.В. Бромлейдің еңбектеріндегі этнос және этникалық мәселелер (презентация).		15
10	Д 10. Шетелдік және қазақстандық этнологтардың еңбектеріндегі материалдық мәдениеттің іргелі мәселелері.	1	
	СС 10. Қазақ халқының дәстүрлі көлік жүйесінің тарихнамалық мәселелері.	2	10
11	Д 11. Шетелдік және қазақстандық этнологтардың еңбектеріндегі рухани мәдениеттің негізгі аспектілері.	1	
	СС 11. Орта Азия және Қазақстан халықтарының дәстүрлі музыка өнерінің тарихнамасы.	2	10
12	Д 12. Орта Азия мен Қазақстан халықтарының отбасы менің тарихнамасы.	1	
	СС 12. Қазақстандағы тұрақсыз отбасылар мен некелер: жаңа зерттеулер	2	
	ДӨЖ 4. Х.А. Аргынбаевтың зерттеулеріндегі қазақтардың дәстүрлі отбасылық-некелік қатынастары.		15
13	Д 13. Тарихи-этнологиялық ғылымындағы шаруашылық және мәдени типтердің тарихнамасы.	1	
	СС 13. Қазақстандық зерттеушілердің еңбектеріндегі қазақтардың дәстүрлі көшпелі шаруашылығы.	2	10
14	Д 14. Қазіргі кезеңдегі Орталық Азия және Қазақстан республика-рындағы этнодемографиялық үдерістер: монографиялық зерттеулер.	1	
	СС 14. Тәуелсіз Орталық Азия мен Қазақстандағы этномәдени процестерінің тарихнамасы.	2	10
15	Д 15. Отандық тарихнамадағы қазақ диаспорасының мәселелері.	1	
	СС 15. Отандық зерттеулердегі қазақ репатрианттарының психологиялық бейімделуі	2	10
	Аралық бақылау 2		100

Қорытынды бақылау (емтихан)		100
Пән үшін жиынтығы		100

Декан _____ Байғунаков Д.С.

Оқыту және білім беру сапасы бойынша
Академиялық комиссияның төрайымы _____ Бижанова М.Т.

Кафедра менгерушісі _____ Жұматаев Р.С.

Дәріскер _____ Қалыш А.Б.

ЖИЫНТЫҚ БАҒАЛАУ РУБРИКАТОРЫ
ОҚУ НӘТИЖЕЛЕРІН БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ
«Этнологияның деректік және тарихнамалық мәселелері» жазбаша тапсырмасы

Критерий/ балл	ДЕСКРИПТОРЛАР				
	«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанағаттанарлық»	«Қанағаттанарлықсыз»	
	90–100% (27-30 балл)	70–89% (21-26 балл)	50–69% (15-20 балл)	25–49% (8-14 балл)	0–24% (0-7 балл)
Курстың теориясы мен тұжырымдамасын білу және түсіну	"Өте жақсы" деген баға этнологияның деректік және тарихнамалық мәселелерін түсіндіріп, ерекшелігін саралап, аудиторияда өткен сабақты толық меңгеріп, терең ғылыми тұжырым жасап, үш сұрақтың толық жауап жазу.	"Жақсы" деген баға барлық жауап толық, бірақ кейбір мәселелер камтылмаған. Мысалы, этнологияның деректік және тарихнамалық аспектілерінің ерекшеліктері толық көрсетілмеген, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінде қате жіберілген. Жауапта стилистикалық қателіктердің болуы, терминдердің дұрыс қолданылмауы мүмкін.	"Қанағаттанарлық" деген баға билетте ұсынылған сұрақтардың толық емес жариялануын камтитын жауап үшін қойылады, негізгі ерекшеліктерді, үстіртін дәлелдейді, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінің бұзылуына жол береді, сұрақтардың мазмұнын ашпайды.	Қойылған сұрақтарға дұрыс жауап жазбай, қате дәлелдеу, дұрыс емес қорытынды жасау.	Негізгі ұғымдарды, теорияларды білмеу. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
Тандалған әдістеме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға қолдану	Этнологияның деректік және тарихнамалық мәселелеріне қатысты сұрақтарды толық орындау, қойылған сұрақтардың	Оқу тапсырмасын ішінара орындау, курстың практикалық міндеттерін толық аша алмау, ғылыми тұжырымдарды	Негізгі дереккөздерге тиісті және орынды сілтемелер беріледі. практикалық Ұсынымдар маңыздылау емес, мұқият талдауға	Тапсырманы шешудің ұтымсыз әдісі қолданылған, сұрақтар жалпылама жазылған, зерттеулерді аз	Сұрақпен жауаптың мазмұны сәйкес келмейді. Практикалық ұсынымдар мүлдем жоқ

	мазмұнын ашу, курстың практикалық мәселелерін шешу.	дұрыс жеткізе алмау.	негізделмеген және таяз. Дәлелдер үстіртін қолданылады.	немесе мүлдем қолданбаған, нормадан асатын қателіктер мен кемшіліктер бар.	немесе өте төмен сапада. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолданылуын бағалау және талдау, алынған нәтиженің негіздемесі	Оқу тапсырмасын толық орындап, қойылған сұраққа жан-жақты, дәлелді жауап беру, курстың практикалық мәселелерін шешу. Этнологияның деректік және тарихнамасына қатысты терминдерді қолдану, ғылыми тұжырымдар жасау.	Тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4 дәлсіздікке, жалпылау мен тұжырымдардағы кішігірім қателіктерге жол беріледі, бұл тапсырманың жалпы деңгейіне әсер етпейді.	Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес және нәтижесіз, стилистикалық және грамматикалық қателіктер, сондай-ақ практикалық шешімнің нәтижелерін өңдеуде дәлсіздіктердің болуы.	Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар мен дәлелдер нашар пайдаланылған.	Тапсырма орындалмады, қойылған сұрақтарға жауаптар жоқ, талдау материалдары мен құралдары пайдаланылмады. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.